

руса, з притаманною йому ієрархічністю, дозволяє визначитись до певної міри в загальному підході, оскільки в даному випадку система являє собою один з компонентів більш широкої системи.

Для цих цілей продуктивною може виявитись система денотатів, зв'язок яких фіксується у спеціальних денотатних схемах (картах), що відбивають об'єктивно існуючу систему в реальності, як правило, представлену в навчальних текстах.

Денотатні схеми також виступають як більш широка система відносно кластерів, котрі являють собою систему взаємопов'язаних окремих слів і словосполучень.

Таким чином, застосовуючи системний підхід, отримуємо можливість оптимізувати організаційно відбір лексики, спираючись на ієрархічність систем різного рівня й узгоджуючи, взаємопов'язуючи їх. Це дозволяє значною мірою обмежити суб'єктивізм у відборі лексики.

ВПЛИВ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ФАКТОРІВ НА ІНТОНАЦІЮ ВИСЛОВЛЮВАННЯ ПРИ ВИРАЖЕННІ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙ

Я. Федорів (кафедра англійської мови)

Під час контакту представників двох різних країн, а, отже, культур, на перший план виступають відмінності у їхній мові, жестах, традиціях, значення яких не завжди відомі комунікантам. При цьому на процес комунікації впливатимуть як суто особисті, так і загальнокультурні та соціальні фактори, як от: походження індивідів, їхній вік, стать, темперамент, звички, професія, особистий культурний рівень та загальна культура народів, до яких вони належать.

Напевне кожному із співрозмовників властивий унікальний стиль комунікації, який, проте, визначається певним стилем, спільним для всіх представників даної культури. При цьому комунікантам не завжди відомі нюанси та специфіка їхньої власної культури і, тим більше, культури співрозмовника. Необізнаність індивідів щодо особливостей, притаманних тій чи тій культурі, може призвести до неадекватної оцінки ними ситуації і, внаслідок цього, до неправильної реакції на запропонований стимул. Інакше кажучи, дії комунікантів можуть взаємно оцінюватись як дивні, ексцентричні чи неприпустимі, спричинюючи непорозуміння чи навіть конфлікти.

Як відомо, більшість проблем гетерокультурного спілкування пов'язані з неправильним тлумаченням окремих явищ, ситуацій або намірів співрозмовників. При цьому слід зауважити, що міжкультур-

ні конфлікти здебільшого сприймаються як особисті, а не як загальнокультурні. Проте, в окремих випадках це може призвести до стійкого негативного ставлення до іноземців. Породжені таким чином негативні стереотипи проявляються як підозра, нетерпимість, чи навіть ненависть до інших культурних угруповань.

Слід зазначити, що до виникнення негативних емоцій або напружених ситуацій призводить не лише нерозуміння традицій, звичок чи окремих побутових рис іншого народу, а й незнання особливостей вираження певних видів емоцій у мовленні. Іноді вони реалізуються як недбало кинуті зауваження, які можуть і не мати серйозних наслідків. Проте, чим нижчий загальний культурний рівень мовця, тим гостріше виявляється в емоціях його негативне ставлення. Першопочатковий імпульс, який виникає у конфліктних ситуаціях, — лють, гнів, обурення. Якщо розглядати англійське мовлення, то інтонаційно це проявляється у підвищеній або, навпаки, екстранизкій гучності вимовляння, прискореному темпі, порушенні ритмічного малюнка висловлювання, різкій зміні тембрального забарвлення голосу мовця. Загальна тривалість інтонаційних груп при цьому зменшується, семантичні центри виділяються за допомогою великих висотно-тональних перепадів та локалізації тонального максимуму, що реалізується здебільшого на термінальному складі інтонаційної групи або на першій ритмогрупі. Ядерні тони при цьому, як правило, низькі або екстранизькі низхідні.

І, навпаки, з підвищенням соціального та культурного рівня комуніканта і його вміння володіти собою ступінь вираження емоцій знижується. На просодичному рівні це проявляється у зниженні гучності й темпу мовлення, звуженні діапазону інтонаційного контуру, згладжуванні ритму та менш помітних змінах тембру голосу мовця. Паузи зустрічаються частіше і тривають довше. Негативна емоція реалізується здебільшого за рахунок рівня та конфігурації ядерного тону, який у даному випадку може бути низьким або середньо-підвищеним низхідним чи, рідше, висхідно-низхідним.

Таким чином, запобігти виникненню міжкультурних конфліктів може, на нашу думку, навчання студентів диференціації та коректної просодичної організації емоційних висловлювань в англійському мовленні, що полягає в ретельному вивченні й аналізі всіх інтонаційних компонентів та відповідній лінгвістичній інтерпретації їхніх значень. Це, у кінцевому підсумку, дозволить скоригувати неправильне сприйняття іноземного мовлення, адекватно ідентифікувати відхилення від норми і, як результат, уникнути проблем гетерокультурного спілкування.